

Muke po videu i audiju

Postavimo li pitanje: „Na što prvo pomislite kad čujete riječ *video*?”, odgovor će vjerojatno ovisiti o dobnoj skupini kojoj onaj kojemu je pitanje postavljeno pripada ili o vremenu kad je pitanje postavljeno. Prije dvadesetak godina imali smo u kući video na

.....
 Nepravilno je *na YouTube-u* i
na Facebook-u, a pravilno *na*
YouTubeu i *na Facebooku*.

kojemu smo na kasetama gledali filmove. Poslije toga na videu su se gledali filmovi na DVD-u. Danas je mnogima prva asocijacija na video kratak film koji najčešće gledamo na YouTubeu ili na Facebooku. Dakle, riječ *video* ima najmanje dva značenja vidljiva iz ovih primjera: *U kući ima stari video.* i *Pogledali samo novi video omiljenoga*

pjevača.; *video na zahtjev.* U prvome je značenju *video* skraćeni izraz za *videorekorder*, a u drugome, danas češćemu, skraćeni izraz za *videosnimka*. Pogledamo li kako se riječ *video* sklanja na različitim forumima (*mobil.hr*, *bug.hr*), a to se lako može provjeriti na računalnome korpusu *HrWac* (<http://nlp.ffzg.hr/resources/corpora/hrwac/>), učit ćemo da se sve češće pojavljuje sklanjanje *video*, *videja*, *videju*... Takva je sklonidba česta i u govoru mladih. Stoga ovdje navodim potpunu sklonidbu te riječi:

	jednina	množina
N	video	videi
G	videa	videa
D	videu	videima
A	video	vedee
L	videu	videima
I	videom	videima

Međutim, *video* nije uvijek samostalna riječ, element je *video-* i veoma plodan prefiksoid s pomoću kojega nastaju mnoge nove riječi.

S pomoću prefiksoida *video-* tvorene su ove tvorenice:

videobroj	videoinženjerstvo	videonosač	videosnimanje
videočitanje	videokamera	videonovinar	videosnimka
videodatoteka	videokanal	videonovinarica	videosredstvo

videodekoder	videokartica	videonovinarstvo	videosustav
videodetektiranje	videokomprimiranje	videoprema	videotehnika
videodetektor	videokonferencija	videopodatci	videotekst
videodisk	videomeđumemorija	videopojačalo	videotelefon
videodokument	videomemorija	videopoziv	videoterminal
videofrekvencija	videomikser	videoprikaz	videospješnica
videohit	videomonitor	videoprodukcija	videozapis
videointegracija	videonadzor	videosastanak	videozapisivanje
videoinženjer	videonadzornik	videoskop	videozaslon
videoinženjerka	videonajava	videosnimač	videozid

Prefiksoid *video-* označuje da je što na različite načine (koji ovise o imenici na koju se *video-* dodaje) povezano s osjetilom vida, da se odnosi na ono što se gleda, npr. *videotehnika* se odnosi na tehničke postupke kojima se snima, zapisuje i obrađuju pokretne slike koje se gledaju na televizijskome ili računalnome zaslonu. *Videoigra* je igra koja se igra s pomoću računala ili igraćih konzola priključenih na računalo ili televiziju.

Ako je što povezano s osjetilom sluha, odnosi se na ono što se sluša, upotrebljava se prefiksoid *audio-*. Za razliku od imenice *video*, element *audio-* ne upotrebljava se kao samostalna imenica. Kad bi se tako ipak upotrijebio, sklanjao bi se ovako: N *audio*, G *audija*, D, L *audiju*, A *audio*, I *audiom/audijem*.

S pomoću prefiksoida *audio-* tvorene su ove tvorenice:

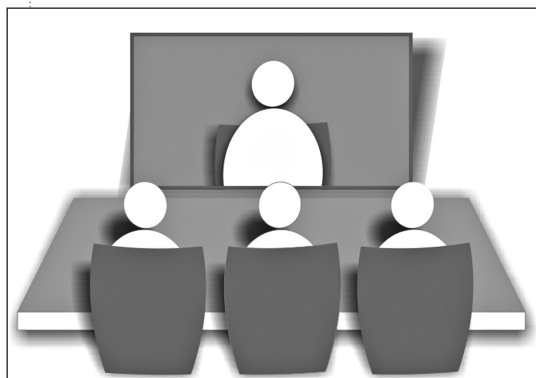
audioalarm	audioinženjerski	audiokanal	audioulaz
audiodatoteka	audioinženjerstvo	audiooscilator	audiosustav
audiofrekvencija	audioizlaz	audiopodručje	audiotehničar
audioinženjer	audiokartica	audioslika	audiotehnika
audioinženjerka	audiokaseta	audiosignal	audiouređaj

Iako su u *Informatičkome rječniku* Miroslava Kiša izdanome davne 2000. godine riječi s prefiksoidima *video-* i *audio-* pravilno napisane, i danas se u njihovoj uporabi često griješi, najviše u

Prefiksoid je tvorbena jedinica koja ima značenje cijele riječi, a nalazi se ispred tvorbene osnove. Iza prefiksoida ne piše se bjelina ni spojnica. Prefiksoidi su *agro-*, *bio-*, *eko-*, *etno-*, *kvazi-*, *latino-*, *pseudo-*, *termo-* i drugi.

U hrvatskome standardnom jeziku bolje je upotrijebiti riječ *vrpca* nego *traka*. Stoga je bolje i *videovrpca* nego *videotraka*.

.....
 Nepravilno je *video konferencija* i *video-konferencija*, a pravilno je *videokonferencija*. Nepravilno je *audio inženjer* i *audio-inženjer*, a pravilno je *audioinženjer*.

.....
 Umjesto anglicizma *audioinženjering* u hrvatskome je standardnom jeziku bolje upotrijebiti složenicu *audioinženjerstvo*. U nekim se nazivima prefiksoid *audio-* može zamijeniti pridjevom *zvučni*, npr. *zvučni signal*, *zvučna datoteka* ili genitivom imenice, npr. *ulaz zvuka*, *izlaz zvuka*.

novotvorenica koje tek ulaze u hrvatski jezik. Premda se u tome rječniku, zbog vremena izlaska, ne nalaze neke novije tvorenice, ipak se može jasno vidjeti kako bi ih trebalo napisati jer su sve složenice s elementima *audio-* i *video-* dosljedno pisane na isti način (kao jedna riječ bez bjeline i bez spojnice).¹ U novinama, međutim, možemo čitati o školi za *audio inženjere* (napisano je baš ovako), pa je to i bio poticaj da se o tome problemu još jednom progovori.

Često se postavlja i pitanje kako treba postupiti kad se na istu imenicu odnose i prefiksoid *audio-* i prefiksoid *video-*. Tada se na imenicu dodaju oba prefiksoida bez spojnice, npr. *audiovideokonferencija*, *audiovideošou*, *audiovideoveza*, *audiovideosnimanje*, *audiovideonadzor*. U tome se slučaju element *audiovideo-* odnosi na jedan jedinstveni pojam. U primjerima kao *video* i *audio informacije*, *audio* i *Hi-Fi oprema*, *video* i *DVD oprema* treba svakoj imenici dodati odgovarajući prefiksoid pokratu ili kraticu: *videoinformacije* i *audioinformacije*, *audiooprema* i *Hi-Fi oprema*, *videoprema* i *DVD oprema*.

¹ U *Englesko-hrvatskome informatičkom enciklopedijskom rječniku* Željka Paniana iz 2005. piše *video ploča*, *video kartica*, *video prikazivanje*, *video informacije*, *video memorija*, *video mod*, *video zapis*, ali *videokonferiranje*.